

რედაქციის ადრესი: თბილისი, ალლას ქუჩა № 6.

მშენებელი პატრიარქი

იუმორისტიკა
ქურნალი

№ 21

ლადო დარჩიაშვილი

7 მაისს, გერმანიაში მოულოდნელად გამოეთხოვა წუთისოფელს ჩვენში კარგათ ცნობილი ქურ-

ნალისტი ლადო დარჩიაშვილი. სიკვდილსა და უსიამოვნო ცნობას ძლიერ შეეჩვია, ჩვენი გული და

გონება, მაგრამ ლაღო დარჩიაშვილის მოულოდ-
ნელად დაკარგვამ ბევრ გულში ჩამოჰკრა მწუხ-
არე გლოვის ზარი და აგრძობინა დიდი დანაკლი-
სის მწვავე გრძობა.

ლაღო დაიბადა 1872 წელს სოფ. ანაგაში.
პირველ დაწყებითი განათლება თელავის სასულიერო
სასწავლებელში მიიღო, საიდანაც გადავიდა
თფილისის სასულიერო სემინარიაში. „არა საიმე-
ლო“ მოღვაწეობისათვის ლაღო სემინარიის მეექვსე
კლასიდან დაითხოვეს.

საზოგადო ასპარეზზე ლაღო პირველად ეგნა-
ტე ნინოშვილის დაკრძალვაზე გამოჩნდა. აქ მან
ვრცელი სიტყვა წარმოსთქვა, რომელმაც დიდი
შთაბეჭდილება მოახდინა.

1898 წელს ლაღო საზღვარ-გარედ გაემგზავე-
რა, სადაც დაჰყო 6 წელიწადი და დახლოვებით
1904 წლის დამლევს სამშობლოში დაბრუნდა.

1905 წლიდან ის იყო ერთ-ერთი რედაქტორ-
თაგან გაზ. „სხივის“ შემკვიდრე გამოცემებისა. მი-
უხედავად იმისა, რომ ლაღოსა და მის თანამშრო-
მელ ამხანაგთა შორის უთანხმოება დაიბადა, (ნა-
ციონალურ საკითხში) ლაღო არ გაქცეულა მოწი-
ნაღმდეგეთა ბანაკში და არ ცდილა უთანხმოება
თბილი ადგილის მოსაპოვებელ საშუალებათ გამოე-
ყენებია. ამას იგი ვერ იზამდა, ვინაიდან ლაღო
დარჩიაშვილი იდევს ემსახურებოდა და არა ოქროს.
ეს მაგალითი ბევრისთვის არის საგულისხმიერო
და მიბაძვის ღირსი.

თამარის აჩრდილი.

„ვინ არ იცის რომ ეს გული მკვდარია,
რომ სიცილი ბევრჯერ ცრემლზედ მწარია.“
აკაკი.

იმ დროს, როდესაც მთელი საქართველო,
შავი ზღვიდან მოკიდებული კასპის ზღვამდე, დღე-
სასწაულობდა თამარის უკვდავ სახელს, მისი აჩრ-
დილი ელვის სისწრაფით მოჰკროდა სამშობლო
ქვეყნისკენ. სულ რამდენიმე წუთის განმავლობაში
იგი მოუახლოვდა დიდებულ მესხეთს. მიიხედ-მოი-
ხედა, დაინახა საშინელი სურათი განადგურებისა:
ცეცხლით გადამწვარი ველ-მინდორი, დანგრეული
და აოხრებული სახლ-კარი. რუსთაველის სამშობ-
ლო გულსაკლავ სურათს წარმოადგენდა. ადამია-

ნის ხსენება აღარსად იყო... ირგვლივ დაძრწოდენ
მშვიერი მგლები, რომელნიც მფლობელობდენ უბა-
ტრონო მამულებს... აჩრდილმა ერთი მწარედ ამო-
იკვნესა და თფილისისკენ იბრუნა პირი...

საღამო ჟამი იქნებოდა. თამარის ბრწყინვალე
სხივი თავს დაადგა მამა დავათის სწორედ იმ აღ-
გილს, სადაც ილია და აკაკი განისვენებენ. უეც-
რივ აჩრდილის წინ, თითქო მიწიდან ამოძვრაო,
ვილაც უცნობი გამოიჭიმა დოინჯით.

— „არ შეიძლება გავიგოთ თქვენი ვინაო-
ბა?“ — შეეკითხა იგი აჩრდილს.

— „თამარ მეფის აჩრდილი“ — გაისმა საპასუ-
ხოდ იღუმალი ხმა.

— „საკვირველია, ჩაილაპარაკა უცნობმა, რა-
ღა სწორედ პირველ მაისობას მოგინდათ საქარ-
თველოსკენ გამომგზავრება. ეს დღე ცოტა სახიფათო
დღეა. არ შემძლიან გავიშვათ!“

ის იყო უცნობი თამარის აჩრდილის დაჭერას
აპირებდა, მაგრამ შეახო თუ არა ხელი, მყისვე შე-
ახმა იგი.

აჩრდილი მთაწმინდიდან დაბლა დაეშვა. გაი-
ვო თუ არა ქართველმა საზოგადოებამ ეს ამბავი,
ელვის სისწრაფით შეიკრიბა იგი ერთ დარბაზში
და იქონია თათბირი იმის შესახებ, თუ როგორ
შეხვდენ ამ მოულოდნელ ამბავს. ხანგრძლივი თათ-
ბირის შემდეგ კრებამ ერთხმად გადასწყვიდა: აირ-
ჩიოს თამარის აჩრდილის დასახვედრად 55 კომისია
და 40 კომიტეტი, გაიმართოს 150 ლექცია, (თი-
თო ლექცია უნდა გაგრძელდეს არა ნაკლებ 9
საათისა), მოეწყოს 20 დილა, 25 საღამო და —
15 კონცერტი ცოცხალი სურათებით.

მეორე დღეს მთელ ქართველ საზოგადოებამ
თავი მოეყარა სადღესასწაულოდ ახალ კლუბში,
სადაც თამარის აჩრდილიც ყყო მიწვეული. საღა-
მოს 9 ს. ფარდა აიხადა და სცენაზე გამოჩნდა
ჩვენი გამოჩენილი ისტორიკოსი სარგის კაკაბაძე.
გვერდით დაუდგეს მას ორი ჩაფი უბრალო წყალი
და ათი ბოთლი ლალიძისა. ფეხ-ქვეშ „კავკასკ-
სლოვო“ გაუფინეს.

— „ბ-ბო! — დაიწყო თავისი ლექცია სარგის
კაკაბაძემ, — თუმცა ისტორიკოსები ამბობენ, რომ
დიდი თამარი ცხოვრობდა მე-12 საუკუნეშიო,
მაგრამ ჩემის აზრით ეს სინამდვილეს არ შეეფერე-
ბა. მე ვამტკიცებ, რომ თამარ-მეფე ჩამომავლობით
აფხაზი ქალი იყო და წარსულ ე. ი. მე-19 საუკუ-

ნის მიწურულებში ცხოვრობდა“. თამარის აჩრდილი ყურს უგდებდა ახალგაზრდა მეცნიერის სიტყვებს და ნაღვლიანად გამოიყურებოდა. ერთმა დამსწრეთაგანმა შეამჩნია თამარის მოწყენილობა და თვალით ანიშნა ლექტორს გაეთავებინა ლაპარაკი. ლექტორი მალე სცენიდან გავიდა და აღარ შემოსულა.

რავდენიმე წუთის შემდეგ სცენაზე გამოვიდა ცნობილ ლოტბარ მიხეილ კავსაძის გუნდი, ქულაჯებში გამოწყობილი და შემოსძახა „თებრონე“ და „ცანგალა გოგონა“. მსმენელები დიდ აღტაცებაში მოვიდნენ, ხოლო თამარის აჩრდილი ქანდაკებასავით უძრავად იდგა. მალე სცენაზე გამოჩნდა ახალგაზრდა მგოსანთა ლაშქარი და დაიწყო ლექსების კითხვა. წაკითხულ იქმნა დაახლოვებით 2000 ლექსი. თამარის აჩრდილმა ვეღარ გაუძლო მათ ჰიეტურ ნიქს და უეცრივ გაჰქრა. საზოგადოება-კი ხახა მშრალი დარჩა...

დილის 9 საათი იქნებოდა. „ზაკავკასკაია რეჩ“-ის რედაქციაში დიდი ფაცა-ფუცი იყო. ბ-ნი „გრუზინი“ სიტყვას ამზადებდა თამარის დასახვედრათ. აგერ გამოჩნდა თამარის აჩრდილიც. ბ-მა გრუზინმა „გალსტუკი“ გაისწორა და დაიწყო: „Здравствуй пожалуиста Ваше Сіятелство! хотя ми родной языку забили, но, какъ патриоти, ми тэбэ очень лубимъ!“.

თამარის აჩრდილი სახტად დარჩა. იმის ზეციურ შუბლზე თითქოს აღიბეჭდა შემდეგი სიტყვები: აი მენი კი დაეცა თქვენისთანა პატრიოტებსაო. სამშობლო ენა დაგივიწყებიათ და ვერც სხვისი შეგითვასებიათო. ბ-მა „გრუზინმა“ თითქოს იგრძნო ეს საყვედური და დაღონდა. დაღონდა თამარის აჩრდილიც. ტყუილად ცდილობდა „საშა ჩორნი“ მის გამხიარულებას. თამარის აჩრდილმა მათ ყურადღება აღარ მიაქცია და განშორდა.

სხვათა შორის აჩრდილმა ძველი მეტეხის ციხის ახლო გაიარა. მილოვსა და ადელხანოვს გამოელოთ ციხის ფანჯრები და ზედ მათულები გადმოეკიდათ. ისე საცოდავად დაღრეჯილიყვენ, თითქოს თამარის აჩრდილს პროტექციას სთხოვენო. შემდეგში გამოირკვა, რომ ზამოდ აღნიშნულნი პირნი პეტრე-პავლეს ციხეში გადაყვანას თხოულობდნენ, სადაც ამ ჟამად სააგარაკოდ დაბინავებულია ექს-მინისტრი ბ-ნი სუხომლინოვი. აჩრდილმა მათ ყურადღება არც კი მიაქცია და ჩაიარა.

თვითმართველობის ახლო ახლო მას ელოდა ქალაქის თავი, ყარაბაღულად გამოწყობილი შაქრის თავებით და ფქვილის ტომრებით ხელში. დაინახა თუ არა თამარის აჩრდილი, ბ-მა ხატისოვმა დაიწყო. კარგად გალობდა თბილისელი ოქროპირი, მაგრამ თამარის აჩრდილმა მისი სიტყვისა ვერა გაიგო რა და უგრძნობლად იდგა. სიიდანლაც იყო გაჩნდა ყოვლად სამღვდელო პართენ გოთუა და მოწიწებით სთხოვა თამარის აჩრდილს, დიდუბის ეკლესია დაეთვალიერებია. თქვენ, ბ-ბო, უეჭველია მოგეხსენებათ, რომ თამარ მეფემ დიდუბეში იქორწილა. დიდის სიამოვნებით დათანხმდა თამარი პართენ გოთუას წინადადებას და გაემგზავრა დიდუბისკენ. ეკლესიაში წირვაზე იდგენ. აჩრდილი შევიდა. მღვდელმა რუსულად ჩააგუგუნა კვერეკსი. აჩრდილი ცდილობდა პირჯვარი გამოესახა, მაგრამ ამაოდ. ხელები მას თითქოს არ ემორჩილებოდნენ. უტეხ მარმლილოსაებ იდგა იგი და დაღონებული შეჰყურებდა ღვთის მშობლის ხატსა. ჯერ წირვა არ გათავებულიყო, რომ თამარის აჩრდილი გამოვიდა გარეთ, უკანასკნელად მიმოავლო თვალები თბილისის მიდამოებს, ჩააქნია მწარედ ხელი და გაემგზავრა საქართველოს სხვა კუთხეების სანახავად.

ლახტი.

:(დასასრული შემდეგ)

პასაჟირი.

ლერუა.

(თარგმანი)

რკინის გზის კასის ვიწრო ფანჯარას მიადგა ვინმე ორას ფანსურღე, ყოფილი ვაჭარი, წვერი ლამბინისა და K⁰ ფირმისა. ის 50 წლისა, საშუალო ტანის და ჩასუქებული კაცი. პირველ ხანს განზრახული ჰქონდა ფანჯრის უკან მჯდომ მოხელისათვის მოკრძალებით ქუდი მოეხადა, მაგრამ შემდეგ გადაფიქრა და ქუდი აღარ მოუხდია.

— მითხარით, გეთაყვა... მე მსურს ბულონში წასვლა, ცალმა მომწერა ამ დილით წერილი და მეც... ის სტუმრად არის თავის დედასთან და მეც... რომელი მატარებელით აჯობებს ჩემი გამზავრება ხვალ დილით?

— ბულონისაკენ? ფოსტის მატარებელი გადის დილის 6 საათზე; სწრაფი მატარებელი 7 საათსა და 35 წუთზე; სახალხო პირველი 10 საათზე, მეორე 11 საათსა და 45 წუთზე.

— სხვა მატარებლები არ არის?

— დილით აღარა.

— რა დროს ვიქნები ბულონში 10 საათსა და 35 წუთზე რომ გავიდე?

— 10 საათსა და 35 წუთზე მატარებელი არ არის.

— აკი თქვენ ამ წამში მითხარით.

— სწრაფი მატარებელი გადის 7 საათსა და 35 წუთზე, სამგზავრო კი ათ საათზე.

— მე კი ცხადთ გავიგონე, როცა თქვენ მითხარით 10 საათსა და 35 წუთზე. თუ თქვენ თითონ ირ იცით მატარებელთა მიმოსვლა...

— შეიძლება... მე შევცდი. უმჯობესია იქ კედელზე გაკრულია მოძრაობის წეს-რიგი და თითონ გასინჯეთ.

— თითონ გავსინჯო? რას გავსინჯავ მე იქ! განა მე რკინის გზის მოხელე ვარ, რომ რამე გაუგო იმ ათას გვარ ციფრებსა და წაღმა-უკულმა დასერილ ხაზებს? მეტყვიით თუ არა დაბოლოს, როდის ვიქნები ბულონში თუ აქედან გავალ... როდის გადისო? როგორ მითხარით წელან?

— 7 საათსა და 35 წუთზე.

— ეს ჩემთვის ძლიერ ადრეა, მაგრამ რას

იზამ, თუ სხვაფრივ არ შეიძლება, ამ დროს წავალ. რა დროს ვიქნები ბულონში?

— 12 საათსა და 15 წუთზე.

12 საათსა და 15 წუთზე... ჩინებულია. ახლა კეთილ ინებეთ და მიბრძანეთ: — მე თან მიმყავს ჩემი მსახური ქალი... არის ამ მატარებელზე მესამე კლასის ვაგონები? მე რასაკვირველია მეორე კლასით წავალ, მაგრამ მსახური...

— არა, ბატონო, ეს სწრაფი მატარებელია, მარტო პირველი და მეორე კლასის ვაგონები დიდის.

— სულ ადვილათ შეიძლებოდა ერთი მესამე კლასის ვაგონის გამოზმაც. მე შესმის, რომ ვისაც ამისი საშუალება არა აქვს, აუციუნდა მიადგეს სწრაფ მატარებელს, მაგრამ არის განსაკუთრებული მდგომარეობაც, როგორც მაგალითად ჩემი გარემოება.

— მოწყალეო ხელმწიფე, მე...

— მოითმინეთ, მოითმინეთ. ნება მიბოძეთ ერთი შეკითხვა კიდევ მოგახსენოთ, მე ხომ ვიხდი ბილეთის ფასს?

— რასაკვირველია, მაგრამ... მე...

— მაშეგრევა საქმე? ღირებ-დატაკი, რომელსაც მარტო მესამე კლასის ბილეთი შეეძლია იყიდოს, უნდა კუს ნაბიჯით ეთრიოს იმ მატარებელში? სწორეთ სასიამოვნო წეებია, რალა ლაპარაკი უნდა.

— ღმერთო ჩემო, ეს ეგრეა, მაგრამ მე რა შვაში ვარ!

— ოო, ეგ მე შესმის! თქვენ არც გაკისრებთ პასუხის მგებლობას. თქვენ თითონ იჩაგრებით და არავითარი დანაშაული არ მიგიძღვით ამ უწყესრიგობაში. თქვენ თითონ დამოკიდებული ხართ სხვათაგან და კიდევაც რომ მოისურვოთ ვერაფერს გააწყობთ. მე კი, ბატონო ჩემო, სრულიად დამოუკიდებელი ვახლავარ და ფეხებზე მკიდია მთელი ქვეყანა, გესმისთ, მთელი ქვეყანა. ეს პირდაპირ საზიზღრობაა, პირდაპირ საძაგლობა. სისულელოც არის მე და ჩემმა ღმერთმა. მესამე კლასი არ უნდა დადიოდეს ისეთი სისწრაფით, როგორითაც პირველი და თუ მესამე კლასთან პირველიც მოხვდა მატარებელში, მაშინ პირველიც მესამესავით ჩოჩვით უნდა წავიდეს, ხომ არ ინებებთ ამ გაუგებრობის განმარტებას, მოწყალეო ხელმწიფე?

— მე აქ იმისთვის არ გახლავარ, რომ ამგვარი განმარტებები გაძლიოთ.

— კი მაგრამ თქვენ ამისთვის ფულები გეძლევათ. ჩინებულია სწორეთ! მეტყვიოთ თუ არა როდის ვადის მატარებელი მესამე კლასითურთ?

— ათ საათზე.

— რა დროს მიდის იქ?

— 5 საათსა და ათ წუთზე.

— როდის?

— 5 საათსა და ათ წუთზე.

— კარგი, კარგი. მე ყრუ როდი ვარ. მაშ იქ ვიქნები 10 საათსა და ხუთ წუთზე. ხომ ასე ამბობთ?

— არა, 5 საათსა და 10 წუთზე.

— ეს ჩემთვის ძლიერ გვან არის. სადილი რომ მომინდეს ბულონში? ცოლიც მიმელის იქ. ეს მართლაც მოუხერხებელია. მაშ რა უნდა ვქნა... განა არ არის მატარებელი, რომელიც უფრო ადრე მივა ბულონში?

— არის. საფოსტო მატარებელი. მესამე კლასის ვაგონით. ვადის აქედან დილის 6 საათზე.

— ეს ჩემთვის ძლიერ ადრეა. ჩემთვის უფრო მოხერხებული იქნებოდა რვა საათის მატარებელი.

— თუ ასეა წაბრძანდით სწრაფი მატარებლით დილის 7 საათსა და 35 წუთზე.

— მართალი უნდა გითხრათ, სწორეთ ვასაოცარი რკინის გზის ადმინისტრაცია გვყავს. მინდა თუ არა მე უნდა ვიმგზავრო იმ მატარებლით, რომელსაც ის მინიშნავს, ან არა და უარი ვსთქვა ჩემს ოჯახში ტუბილათ სადილის მიერთებებზე. ცხადია, თუ სწრაფი მატარებლით არ წავალ, ბულონში სადილს ვერ მიუსწრებ. ეს პირდაპირ აუტანელია! რა ღირს მეორე კლასის ბილეთი?

— 31 ფრანკი და 25 სანტიმი.

— მესამე კლასის?

— 17 ფრანკი და 20 სანტიმი.

— სხვა მატარებელი არ არის?

— რასაკვირველია არის. ნაშუადღევს 1 საათსა და 40 წუთზე, 4 საათზე; 6 საათსა და 10 წუთზე. საღამოს 8 საათზე; 11 საათსა 45 წუთზე.

— მართლა? მაშ რატომ წელან არ მითხარიო?

— თქვენ ხომ დილის მატარებლები იკითხეთ.

— დილის, შუადღის, საღამოს მატარებელი, ეს ჩემთვის სულ ერთია. როგორმე კი მივადწიო და რომელ საათზე...

— მოწყალეო ხელმწიფე, იძულებული ვარ გთხოვოთ, რომ დაადგეთ ერთ გადაწყვეტილებას. ხომ ხედავთ სხვებიც ელოდებიან...

— მეც იძულებული ვარ გთხოვოთ, რომ ჩემთან მეტი ზრდილობა იხმაროთ. თქვენ აქ იმისთვის დგებართ, რომ მსურველს განმარტება აძლიოთ. ნუ თუ თქვენა გგონიათ, რომ ჩემთვის დიდს სიამოვნებას შეადგენს საათობით თქვენთან საუბარი?

— ბატონო ჩემო, განმეორებით გთხოვთ...

— აჰა! მაშ ეგრეა საქმე?.. კარგი, კარგი, მოწყალეო ხელმწიფე, მე აღენიშნავ საჩივრის წიგნში თქვენს... მე.. დიახ, ეს ურიგო არ იქნებოდა! იცით კი ვის ელაპარაკებით? ჩემი სახელია ორასი, მოწყალეო ხელმწიფე, ორასი ფანსურლე, მე უდიდესი სავაქრო სახლის გამგე ვიყავი და თუ ჩემი მსახური მყიდველთან ასეთ უდიერ ლაპარაკს გაჰხედავდა...

კასირი (მიმართავს ქალს, რომელიც ორასს უკან სდგას) თქვენ რას ინებებთ, ქალბატონო?

ორასი. მაშ თქვენ არა გსურთ პასუხი გამოცეთ, ბატონო კასირო?

ქალი. (მიმართავს) მე მიბოძეთ... (მიმართავს ორასს) ნება მიბოძეთ ცოტა წინ წავიწიო, მოწყალეო ხელმწიფე.

არასი. ამაოდ შეეცდებით, ქალბატონო! ეს ვაჟბატონი პასუხს არ აძლევს ზრდილობიან კითხვებზე. მთელი საათია ველაპარაკები და ერთი სიტყვაც ვერ გამოვსტყუე.

კასირი. გთხოვთ უმოჩინლესად, ქალბატონს გზა მისცეთ.

ორას. მაშ რა მოხელე ხართ აქ, თუ საქმის არაფერი გაგეგებათ?

ქალი. გთხოვთ ნება გვიბოძოთ...

ორას. ჯამაგირის მიღებაზე ეს ვაჟბატონები ყოჩაღები არიან. ფრჩხილების წმენდა, გაზეთების კირკიტი, ესეც მათი საქმეა, ხოლო რაიმე ცნობის მიღებას მათგან ტყვილად ნუ ელით.

კასირი. მოწყალეო ხელმწიფე!!!

ორას. რაო? შეურაცხყოფასაც მაყენებთ? ნურას უკაცრავათ, თუ ამისი ნება არ მოგცეთ... მე...

კასირი კეტავს პატარა ფანჯარას.

ორას (მიმართავს ქალბატონს) ერთი შეხედეთ ამათ თავაზიანობას! ოოო, ეს რკინის გზის მოხელები! მთელი საათია, სრული საათი, ესცდილობ

გამოვსტყუო ამ ვაჟბატონს, რომელიც აი აქ, ამ ფანჯარასთან ზის, ცნობა, თუ როდის მიდის მატარებელი ბულონში; თქვენ იქნება ფიქრობთ, რომ მაღირსა მან რაიმე პასუხი? სრულიადაც არა. ის მხოლოდ მასუღლელებს ამდენი ხანია, ეს მუქთა ხორა და უსაქმური ვაჟბატონი. მე წავალ ბულონში, ამაში დარწმუნებული ბრძანდებოდეს ეს... ეს... ეს „ვაჟბატონი“ და საჩივარსაც მისი უღირსი საქმის შესახებ უთუოდ აღვსძრავ.

ამ ბუზღუნით და მუქართი მოშორდა ორასი დახურულ ფანჯარას ბილეთის კასისას.

მიეფარა თუ არა თვალიდან ორასი, კასირმა კვლავ გააღო ფანჯა და განაგრძო თავისი საქმე. მხოლოდ ხანდისხან მიმოავლელბდა დარბაზს შეშინებულ თვალებს: ხომ არსად მოსჩანს ორას ფანსურელი.

წურბელა.

ვ ა!!

ქვეყანა სულ უკუღმა ტრიალებს უფლის სახის მადლმა! განა ამას ვიფიქრებდი, რომ ფრანტუცები ესეთ ვაჟკაცობას გამაჩინდენი გამიგონი, რომ მოდები და კავალრობა იმათი მოგონილიაო, მაგრამ თუ ასე ყარაჩოღულათ ჩაერეოდენ ჩხუბში, ეს კი არ მეგონა! ჰხედამ იმ ვერდენტან, როგორ სუმაშეი მოზგრებივით დატრიალდენ! ვაა, მთელი ქვეყანა უღივლენიაში ჩაავდეს რაღა!

მართალია ამობენ: ლემენცებმა რაღაც გორაკების კალთები ჩამააგლიჯესო, მაგრამ არა მგონია! თუნდაც რომ ჩამააგლიჯონ, რა ვუყოთ მერე. საქმე ის არის სავსემ რომ ჩაივდონ ხელში, თორემ ერთი მტკაველა მიწა გინდ იქით ყოფილა, გინდ აქეთ. ჩემ დედაკაცს, ბარიშნობისას რომ ვეარშიყებოდი, ჭიდაობაში და ბღლაძუნში რამდენჯერ შემოვახიე კაბის კული, მაგრამ სანამ სავსემათ არ დამადნო და არ დამხრუკა კაცი, მანამ არა გამოდნა რა. მერე კი ვიგდე ხელში, მაგრამ რაღა დროს! ეს მე კი დამხრუკა ყარონიკზე, თუ რამე ქონი მქონდა ამართვა და მერე როცა არშიყობის შნო და ლაზათი დამეკარგა, მაშინ ჩამივარდა ხელში.

ამ ლემენცებსაც ტოქი-ტოქ ასე მოსდით რაღა! შაიძლება კიდევაც აიღონ ის ვერდენი, მაგ-

რამ როცა ჩემსავით დადნებთან და ცხვირის დაცემინების შნო აღარ ექნებათ, რა ყრია მაშინ! მაღადეც ფრანტუცებო, ეი ბოლუ! ტილეგრამაში რომ ვკითხულოფ იმათ ამბავს, ჩვენი ქალაქის ბიჭები მაგონდება რაღა, ისე უღვევიტელნათ ჩხუბობენ! მადლობა ღმერთს, რომ ისინი მაინც მოდიან იმ ლემენცების ოხტში, თორემ ლამის არის გადაგყვლაპონ რაღა! ხან და ხან ისეთ ჯავრზე მოვდივარ, რომ ვგივდები, ქრისტეს მადლმა. განა რა ვახდა კაცი, ეს ლემენცები!

იმ დღეს, ვდგვევარ და ვფიქრობ: ერთი იმ ვაინში მქნა, რომ იმ ტოლსტოპუზა* ლემენცებს კისრის ძარღვების ვასპალენია გაუჩინო მეთქი. ფიქრმა ისე გაამიტაცა, რომ თითქოს ვაინშიც ვარ და ნაურაზე მივდივარ. თვალებს ვაბრიალებ და ეს-ეს არის უნდა გადავერიო ჩხუბში მაისის ბუღასავით, რომ ამ დროს რაღაცა გამეხახუნა. ვიფიქრე ნამდვილათ ლემენცი დამეტაკა მეთქი, და ესტაცე ქეჩოში ხელი. ავიღე და ისეთნაირად და ვანარცხე მიწაზედ, რომ თერთმეტი ნეკნის ძვალი შამბივით ვადაუმტვრიე. ყვირის: „მიშველეთ, მიშველეთ, მოვევლი ადამიანო“. უცეფ გამოვფხიზლდი ამ ყვირილზე და ერთიც ვნახოთ, ჩემ შუშანიკას აუფშეკია ფეხი და ღრიალებს. ვიფიქრე ნამდვილათ მუტელი სტკივა მეთქი და მამენტალნათ აკუშერკა მოვარბენინე. აკუშერკამ ვადააბრუნს ვადმოაბრუნა ასტაროჟნათ, უსვა ხელი ზევით, ქვევით, მაგრამ ვერა ვაიგო რა! როდის როდის შუშანიკამ ძლივს ამაილულელუდა:

— „შე უღმერთოვ, გვერდები დამამტვრიე და აკუშერკა რას მიშველისო“. ვა! ვიბდავლე დასაკლავი ხარივით, მაგრამ რაღას უშველიდი. თურმე იმ დუმიტში რომ ვიყავ და ვიღაც გამეხახუნა, ჩემი შუშანიკა გამარშიყებია და მეკი კოშტი მარილივით დავნაყე ის საწყალი! აი, დოხტურები, აი გლაენი ხირურგები და ძლივს გადავარჩინე სიკვდილს უბედური შუშანა. დღესაც სულ წამლების და კაპლების პარში იხარშება საწყალი. ეს სულ იმ ლემენცებმა მიყვეს, მაგრამ ირც იმათ შარჩებათ. მაშ ბემუზარი ვიყო, თუ ჩემი ოინისთევის პაღხაღიშჩი პასუხი არ ვავსციე, დამაცადონ!..

გოგია.

დამფუძნებელი კრება

ამიერ კავკასიის მომხმარებელ კოოპერატიულ დაწესებულებათა კავშირისა.

14—15 მაისი, 1916 წ.

ჩემი პატარა ლექცია კოოპერატივზე.

ბატონებო! ბოდიშს ვიხდი, რომ დრო და ჟურნალის ვიწრო ფარგალი ფრთებს აკვეცს ჩემს დაუსრუტელ სურვილს, ფართედ გადავშალო თქვენს წინაშე და ყოველმხრივად გავაშუქო ის დიდებული საკითხი, რომლის შესახებაც მრავალი ილაპარაკება და იწერება ჩვენს პერიოდიულ ჟურნალ-გაზეთებში, და რომელიც, თამამათ შემიძლია ვსთქვა, ღირსია ყოველმხრივი, ძირ-დამდგარი, საფუძვლიანი გარკვევის, მაგრამ, როგორც ზემოთ აღვნიშნე, დრო და ჟურნალის ვიწრო ფარგალი ფრთებს აკვეცს ჩემს დაუსრუტელ სურვილს ფართედ გადავშალო თქვენს წინაშე და ყოველმხრივად გავაშუქო ის დიდებული საკითხი, რომლის შესახებაც მრავალი ილაპარაკება და იწერება ჩვენს პერიოდიულ ჟურნალ-გაზეთებში და რომელიც თამამად შემიძლია ვსთქვა ღირსია ყოველმხრივი, ძირ-დამდგარი, საფუძვლიანი გარკვევისა და გათვალისწინებისა, რადგანაც ჩვენი ცხოვრება მასზე დიდ იმედებს, ამყარებს და ეს იმედები ასე, თუ ისე შეიძლება ზოგან გადაქარბებულიც იყოს, ზოგან გადმოქარბებული, მაგრამ ჩემდა საუბედუროთ, ეს უკვე მოვიხსენე ზემოთ, მცირე დრო და ჟურნალის ვიწრო ფარგალი ფრთებს აკვეცს ჩემს დაუსრუტელ სურვილს ფართედ გადავშალო თქვენს წინაშე და ყოველმხრივად გავაშუქო ის დიდებული საკითხი, რომლის შესახებაც მრავალი ილაპარაკება და მით უმეტეს იწერება ჩვენს პაროდიულ ჟურნალ-გაზეთებში და რომელიც თამამად შემიძლია ვსთქვა ღირსია ყოველმხრივი ძირ-დამდგარი, საფუძვლიანი გარკვევისა და გათვალისწინების, რადგანაც ჩვენი ცხოვრება მასზე დიდ იმედებს ამყარებს და ეს იმედები ასე, თუ ისე, შეიძლება ზოგან გადმოქარბებული იყოს და მის რიგიან გაშუქებას თქმა არ უნდა შესაფერი სარგებლობის მოტანა შეეძლება და მეც სწორეთ ეს კეთილი განზრახვა მამოქმე-

დებს, მაგრამ ჩემდა საუბედუროთ დროს უქონლობა და ჟურნალის ვიწრო ფარგალი...

ხმები: საგანზე ილაპარაკეთ, საგანზე.

.. სიამოვნებით. მე არცა მქონია განზრახვა სხვა რამეზე მელაპარაკა. ჩემი დაუსრუტელი სურვილი, სწორეთ ის არის, ჯეროვანათ გავაშუქო საგანი ჩემი ლექციისა, მაგრამ, ჩემდა სავალალოდ, დროს სიმცირე და ჟურნალის ვიწრო ფარგლები ფრთებს აკვეცს ჩემს განუსაზღვრელ სურვილს ფართედ გადავშალო...

(თავებდი ხმები: კმარა, კმარა...)

.. ბატონებო, შეიძლება არც თუ კმაროდეს, მაგრამ სამწუხაროდ უნდა ვიკმაროთ, ვინაიდან ჩვენდა საუბედუროთ დროთა უქონლობა და ჟურნალის ვიწრო ფარგალი ფრთებს აკვეცს ჩემს დაუსრუტელ სურვილს ფართედ გადავშალო თქვენს წინაშე და ყოველმხრივად გავაშუქო ის დიდებული...

(ხმები: გვაკმარეთ, გვაკმარეთ...)

.. ბატონებო! იქონიეთ მოთმინება. მე თითონ არა მსურს უბრალოთ დავკარგო ის ძვირფასი მცირე დრო და ჟურნალის ვიწრო ფარგალი, რომელიც ეგზომ აკვეცს ფრთებს ჩემს დაუსრუტელ სურვილს ფართედ გადავშალო თქვენს წინაშე და ყოველმხრივად გავაშუქო ის დიდებული საკითხი, რომლის შესახებ...

(ხმები... ძირს, ძირს... მოგვშორდი დავიდან...)

... სასიამოვნოა, ბატონებო, რომ თქვენ ასეთის სისწორით აფასებთ დროს დიდ მნიშვნელობას, ვინაიდან თვით ინგლისელები, კოოპერაციის მამათ-მთავარნი, ამბობენ. „დრო ფულია“, და ნუ თუ გამემტყუნება, რომ სწორეთ ამ დროს სიმცირემ და ჟურნალის ვიწრო ფარგლებმა ფრთები შეაკვეციონ ჩემს დაუსრუტელ სურვილს...

(ხმები... ჩვენ მივდივართ)

... ბატონებო, ბატონებო...

კ რ ე ბ ა .

იმ მცირე ლექციის შემდეგ, რომელიც მე წაუძღვარე ამ წერალს, შესახებ კოოპერაციისა და რომელმაც შესაფერი თანაგრძნობა გამოიწვია, ვალად ვრაცხ ჩემს თავს გადავიდე კრების აღწერაზე, მაგრამ, ვიდრე საქმეს ფაქტიურათ შევეხე-

ბოდე, წესრიგისათვის ვითხოვ ორიოდ წუთს ყურადღებისა.

ბატონებო! ქართული ანდაზა მკვერ მტყველურად ამბობს: „გაქივრებამ დედოფალთან დამაწვინაო“ და ვინც ამ ანდაზის შინაარს ღირსეულად ჩასწვდება, ის უეჭველია ჩემს მდგომარეობაშიც შევა. საქმე ჩემს საბედისწერო მხატვრობას შეეხება. მას შემდეგ, რაც „ქართველ ხელოვანთა საზოგადოება“ დაარსდა პატივცემულ ფინანსისტ გ. ჟურულის თავმჯდომარეობით, მე გაასკეცბული ენერგიით ვცდილობ ღირსეული წევრი შევიქნე ამ საზოგადოებისა. მოგეხსენებათ ისიც, რომ საზოგადოება სულ რაღაც ორიოდ თვეა რაც არსებობს და თუ შეადარებთ თქვენ ჩემს გასული წლის მხატვრობას (წ. კ. გ. ს. კრებები) ამ წერილში დართულ სურათებთან, დარწმუნებული ვარ წინ მსვლელობისა და შრომის კვალს შენიშნავთ. მიუხედავად ამისა, მე სრულიადაც არ მაკმაყოფილებს ჩემ მიერ დაწერილი სახეები და ვითხოვ მათგან შეცოდებათა პატივებს და თანაგრძობას. სასჯელათ ისიც მეყოფა, რაც მათზე მწარე ოფლი დავღვარე და ნუ ინებებენ ოფლს მწუხარების ცრემლიც დაფუძნა.

დამფუძნებელი კრების სხდომები დაიწყო 14 მაისს დილის 11 საათზე. კრებამ ერთხმად აირჩია თავმჯდომარეთ წარმომადგენელი „თფილისის კოოპერატივისა“ ნიკო ზ. ელიავა.

ნიკო ზ. ელიავა.

შემცდარი იქნება, ვინც იფიქრებს, თითქო აქ გამომხატული სურათი ბ. ნ. ელიავასი სრული გამომხატველი იყოს ორიგინალისა. საქმე იმაშია,

რომ, ჩვენი სურათი იხატება შავი ტუშით, იბეჭდება შავი საღებავით, როცა ნატურჩიკს აქვს წაბლისფერი წვერი და დაბლა დაშვებული უღვაში. გარდა ამისა სურათზე ძნელი გადმოსატანია ბოხი ხმა ორატორისა და მისი აუღელვებელი ხასიათი.

თავმჯდომარესთან ერთად დასახელებულ და ამორჩეულ იქმნენ მისი თანაშემწენი: მარჯვენა მხრით ბ-ნი პ. გელეიშვილი და მარცხნივ ბ-ნი მხჩიანცი.

პ. გელეიშვილი.

ამკარაა, ეგ ის პ. გელეიშვილი უნდა იყოს, რომლის შესახებაც ძლიერ უყვარს პატივცემულ „სახალხო ფურცელს“ სადესერტო ცნობების მიწოდება მკითხველებისათვის. როგორც ავტორიტეტებმა მითხრეს მისი გამოცნობა ამ სურათის შემწეობით შეიძლება მხოლოდ ერთ შემთხვევაში, სახელდობრ, თუ ეწერება ქვეშ „პ. გელეიშვილი“. შეიძლება ეს მართლაც ისეა; მკითხველებმა განსაჯონ.

ბ-ნი მხჩიანცი.

მე პირველად ვიხილე პატივცემული ამხანაგი თავმჯდომარისა ამ კრებაზე. ფეიქრობ სურათი უნდა გამოხატავდეს ორიგინალს, დაახლოვებით მაინც. ბ-ნი მხიანი ჩინებული მკოდნე უნდა იყოს სომხური ენისა, ვინაიდან ძლიერ ჩქარა და ღამ-ზათ ლაპარაკობდა. გარეგნული მოხაზულობა ნათელ ყოფს მის აუღელვებელ ხასიათს, რაიც ეგზომ საქირაა ისეთ კრებებზე, რომელსაც დათიკო ხართიშვილი ესწრება.

მდივნებათ არჩეულ იქმნა 4 კაცი, რომელთაგან ერთი, სამწუხაროდ ჩვენდა გამომრჩა, ვინაიდან იმ კრებას, რომელზედაც აღფრთოვანებულის გრძნობით მივედი, ის არ დასწრებია. დანარჩენ სამს აქვე წარმოვადგენ.

გ. ურატაძე.

ბ-ნი გ. ურატაძე მხატვარისათვის ერთობ ძნელი ხელმოსაქიდი ტიპია და ვწიშობ სინამდვილისგან ძლიერ შორს არ ვიყო.

შ. ქარუმიძე.

ბ-ნი შალვა ქარუმიძე საქართველოში უკვე ცნობილი მოღვაწეა, თუ სიტყვა საქართველოს წინა და უკან ეგრედ წოდებულ „ბრჭყალებს“ გაუკეთებთ. დაბალი, ჯმუხი, კურატი კაცია, საუცხოვო ხმისა და ექსტიკულიაციის პატრონი. მიუხედავად მისი თხოვნისა: „ვრცლად შევხებოდი მის პიროვნებას“, ჩვენ იძულებული ვართ მარტო ამ მოკლე ცნობებით დავკმაყოფილდეთ. სურათის შესახებ აღვნიშნავთ მხოლოდ იმას, რომ მსგავსება

ძლიერ შორეულია, ვინაიდან წითელი ლოყები, მისი განმასხვავებელი ნიშანი, შავი ფერადით ძნელი ვადმოსაცემია.

ს. დადიანი.

ვისაც გაზეთი „ზვირთი“ უკითხავს, ან „სახალხო ფურცელი“ უთვალთვრებია, ის ალბათ ხშირად მოჰკრავდა თვალს ამგვარ წარწერას: „ს. დადიანი“. ბ-ნი სამსონ დადიანი ჩვენს „ეროვნულ სოციალისტთა“ შორის, თვედორე ღლონტის შემდეგ, უცილობლად პირველი კაცია. ამ პატარა სურათზედაც აშკარათ ეტყობა მის სახეს ენერგიული, დაულალავი მუშაკის ბეჭედი. ის, თუ არა ვცდებით, უკვე რვაჯერ იქმნა გაშვებული ამ გაზაფხულზე, ხოლო დღეს კიდევ ერთხელ მოისურვა გაშვება, რაიც სიამოვნებით აუსრულეს.

კრებას მოხსენება გაუკეთა საორგანიზაციო კომისიის წევრმა. ამ მოხსენებიდან ამოვიღეთ ჩვენ უმთავრესი ძარღვი იმ ლექციისა, რომელიც წერილს წინ წავუშმძღვარეთ.

კოწია კანდელაკი.

ჩვენ მიერ წარმოდგენილ კ. კანდელაკის სურათის შესახებ იგივე უნდა ითქვას, რაც პატიეცემულ თავმჯდომარეზე მოგახსენეთ. ცნობილი კოოპერატორი ცოტა წაბლისფერ თმით არის შემოსილი და შავი საღებავი ნაკლებ უღებება. კრებს წარუდგინა და მიადებია, თუ არა ვსცდებით, სამოციოდ რეზოლიუცია.

ბ-ნი რახლინი.

მუნიციპალურ წრეებში კარგათ ცნობილი ბ-ნი რახლინი, ჩვენს სურათზე დაახლოვებით არის წარმოდგენილი. თუ შეიძლება ასე ითქვას, ეს მხოლოდ ნეღლი მასალაა, ქეშმარიტი მოხაზულობის დასასურათებლათ, რასაც ვეცდებით მომავალისათვის.

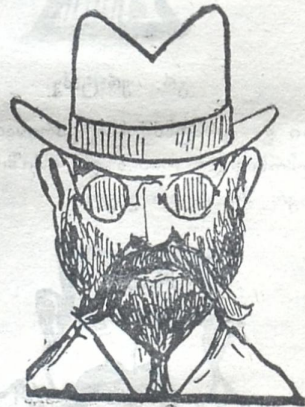
დამფ. კრების გახსნას დაესწრო არა ერთი და ორი წარმომადგენელი, რომელთაგან ჩვენ ყურადღება მივამჩნიებთ, რასაკვირველია უცხო მხრიდან მოსულთ. თუ ჩემს მხატვრულ სავარგისობას ბოდიში მოეთხოვება ადგილობრივ წევრთაგან, მით უმეტეს უნდა ვიშუამდგომლო თანაგრძნობა და შეცოდებათა პატიება გარეშეთაგან.

წარმომადგენელი მოსკოვის მომხმარებელ საზოგადოებათა კავშირისა, ფრიად ახალგაზრდა (თუ ქოსა არა) ენერგიული კაცი სჩანს. ის განცვიფრებულ ალტაცებული დარჩა, როცა დაინახა, რომ ჩვენ ქვეყანაში არც ისეთი უღაბნო ყოფილა, როგორაც

ბ-ნი გ. კ. ჟიტნიკოვი.

წარმოდგენილი აქვთ მოსკოვში. ამ სიტყვებმა კინაღამ ცრემლი მომგვარა თვალებზე და თუ საჯაროთ არ ავტირდი მიზეზი სირცხვილი იყო. (არ ვიტყვი მხოლოდ ვის მაგიერ შემრცხვა).

ბ-ნი რ. ფ. რენინგი.

მოსკოვის საერო ბანკის წარმომადგენელი ბ-ნი რ. ფ. რენინგიც დიდი ალტაცებით შეეგება კავშირის მოვლინებას და აღუთქვა დახმარება, რამდენათაც ეს მოსახერხებელი იქმნება. ჩვენს სურათზე ბ-ნი რენინგი იმ დროს არის გადაღებული, როცა კრება თვითმართველობის აუროლოებულ ეზოში სურათის გადასაღებათ შერეკეს.

მოსხენება ერთობ გამიჭიანურდა, მაგრამ არ შემოძლია რამოდენიმე ორატორს არ შეეცხო და მათი დაალოვებითი სურათი საზოგადოებას დაუ-

მალო. პირველ ყოვლისა თქვენი ჩურადღება მსურს მივაპყრო ცნობილ კოოპ. მოღმწესა და მწერალს ბ-ნ იასონ გაბილიას.

კოოპერატორი იასონ შაბილაია.

ახალგაზრდა, უკვე დამსახურებულ მუშაკს, ჯერაც ენერჯისა და საქმიანობის უტყუარი ნიშნები ეტყობა. მისი სახეც სწორედ ამგვარი დასკვნის სარკვე. ზეპირათ იცის ყველა კოოპერატიული კრებების რეზოლიუციები და აგრეთვე ყოველი წერილი მის მიერ ოდესმე შესახებ კოოპერაციისა დაწერილი.

კარბელაშვილი.

ცნობილი აგრონომ-კოოპერატორი და საზოგადო მოღვაწე ბ-ნი კარბელაშვილი საამურ გავლენას ახდენს მსმენელზე, თუ იგი ძილის ხასიათზეა. საზოგადოთ ეტყობა ამ საქმის სიყვარული.

ბ-ნი ს. ბოლქვაძე.

ორატორი ბ-ნი ბოლქვაძე განსაკუთრებული ყურადღების ღირსია იმ მხრივ, რომ მსჯელობას ოდნავ პირდაღებული უსმენდა და თუ მარცხი არ შეემთხვა, ეს სავსებით ბუზების არ ყოლას უნდა მიეწეროს. საზოგადოთ უაზრო სიტყვების სიძუნწეს მას ვერა შემთხვევაში ვერ შევსწამებთ. სამწუხაროთ: ყური ბ-ნი ბოლქვაძეს უღალაგო ალაგას და ურჩა გაკეთებული, თუმცა ამას მნიშვნელობა არა აქვს.

ბ-ნი ძიძიგური.

ს. მათხოჯი, ერთობ ბედნიერ სოფლად შეიძლება ჩაითვალოს. მისი წარმომადგენელი ბ-ნი ძიძიგური ერთობ უმანკო კაცი უნდა იჩოს. ეს სახეზედაც ეტყობა მას, მაგრამ განსაკუთრებით ჩვენთვის ეს ღირსება მისი გამოაშკარავდა საკანდიდატო სიის წაკითხვის დროს. მან სამი კაცის სახელგვარი ამოიკითხა და მხოლოდ ექვსი შეცდომა დაუშვა: როდესაც თავმჯდომარე შეეკითხა მისი კანდიდატი „ლლონტის“ სახელს, ბ-ნი ძიძიგური საშინლად გაწითლდა და უმანკო გაუბედაობით წარმოსთქვა ცნობილი სახელი „თედორე“. მე დიდი მომხრე ვარ დისციპლინის, ბ-ნი ძიძიგურიც მოვალე იყო აღნიშნული სახელი და გვარი წარმოეთქვა, რაგინდ სასირცხოც არ ყოფილიყო.

სჩანს ჯერ კიდევ არ გადაგვარებულა

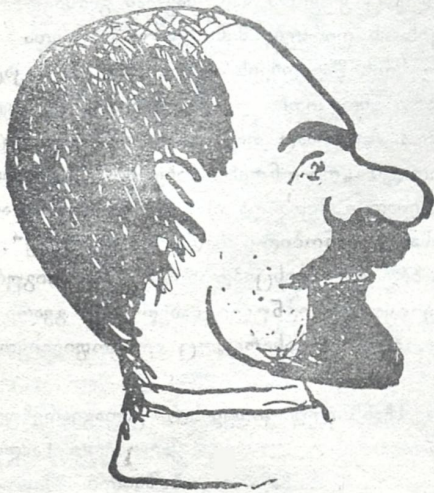
ქართველი სამღვდლოება, მამა იაკობაშვილი ამისი უტყუარი ფაქტია. კრებაზე დამსწრეს არ შეეძლო მისთვის ყურადღება არ მიექცა და მეც სწორეთ ამ მხრივ ვათავსებ მის სურათს, რომელიც ძლიერ შორეულ მსგავსებას წარმოადგენს. რემს დროს ორჯერ ილაპარაკა და ორივეჯერ მაფიქრებია:—ნეტავი მუნჯი იყოს მეთქი — უცებ არ მომაგონდა, რომ მუნჯ

მთქ. იაკობაშვილი.

მღვდელს შტატს არავენ მისცემს და ჩემი ნატვრით მე მისთვის მხოლოდ სიკეთე მსურდა.

ორატორთა სიის დამთავრების შემდეგ ჩვენ მოვიხსენიებთ ორ მუშაკს, რომელთაც კრებაზე არ ულაპარაკია, მაგრამ მინც არჩეულ იქმნენ.

დავით კახელაძე.

„აღორძინების“ გამგე დავით კახელაძე, ავტორიტეტების აზრით ამ სურათზე ცოტა მომღიმარი გამომეტყველებით არის აღბეჭდილი. ის არჩეულ იქმნა ჩავშირის ერთ-ერთ გამგეთ.

სიმონ ცხომელიძე.

მე რომ არ გავაგრძელო ლაპარაკი, თვით სურათი პატივცემული ს. ცხომელიძისა აშკარათ მოწმობს, თუ რაგვარ ენერგიულ ცოცხალ ინდივიდთან გვაქვს საქმე. თითონ ორიგინალმა პროტესტი განაცხადა ამ სურათზე მხოლოდ კისრის სიგრძის შესახებ, მაგრამ ჯერ-ჯერობით დამოკლება ვერ მოვახერხეთ.

დასაწყისში ბოდიში მოვიხადე იმათ წინაშე, ვისი სურათიც იხატება. ახლა ნება მიბოძეთ ვიბოდიშო იმათ წინაშე, ვისი გადადებაც მე ვერ მოვასწარი. ამით რასაკვარველია არა მსურს მათი ღირსების დამცირება და საზოგადო საქმისადმი გულგრილობის მიკუთვნება. იმედია მაპატიებენ.

ეშმაკი.

მესტვირული

გარგა ხანია სტვირისთვის ხელი არ მამიკილია.

ვაი თუ ჩრჩილმა შესქამოს, გულა კუთხეში ჰკილია.

სტვირი აგდია საცალა ზედ ჯაქვებ დანაკილია შევკონო ერთად გაემართო თუმცა საშრომი დილია.

გავბერო, დავაზუზუნო, არ ვარგა ზოგჯერ რილია, თორემ გამრავლდენ, რომელთაც ნამუსი გაუყილია.

მიუღიღინებ იქ, საცა შაქარი ვასაყილია,

ენახო რასა იქმს გამყიდი,
ის მათრახ ასაკიდა,
მორჩა, თუ არა თამაში:
ბავშური ძერა-დიდია *)
ფეგონებ უღროთო ჩატყდება
ეს უთავ-ბოლო ხილია.

წაველ ჰუშკინის ქუჩისკენ
ჩემი სტივით და გუდითა,
ჩავდექ საშაქროს კარებში
უჩინ-შაჩინის ქუდითა.
კარი ჯერ დაკედილია,
ხომ ვერ გააღებ სუდითა
მყიდველნი მწყობრად ელიან,
მათრახი მოწმობს კუდითა.

ძველ სამღვდლო შკოლის თავიდან
ბაზრისა ბოლოს სწვდებიან,
შაქრით სავაქროს კარების
გაღებას ემუქრებიან.
ბევრი ლოდინით ზოგ-ზოგნი
თითქმის მუხლებში სწყვდებიან,
სუსტნი და მოხუცებულნი
იქვე მიწაზედ სხდებიან.

აგერ, გაიღო კარები,
უცებ დასძახეს:— შედიო!
მაგრამ შეგნიდან ყვირიან;
— დაიცეთ „ოჩერელი“.

ვისმინე, ვიდაც ტირილით
ჰგოდებდა: ვაჰმე დელიო,
ჯიბიდან ფული მომპარეს,
დასწყევლოს ჩემი ბელიო.

ეს აქა სტირის და სხვები
შაქრისა ყიდვას სცილიობენ,
„ოჩერედს“ აღარ აცილიან
ერთი-მეორეს სცილობენ.
აქ ჯიბეების რთველია
ხალხის ჯიბეებს ხილობენ,
მცხოვრებთა ამა ტანჯვისთვის
მამათა ჯავრთა ყრილობენ.

ესრე ჰყიდიან უპრავის
შაქარს, ამ რიგით, წესითა...
ასს თუ მისცემენ, სამასს სხვას
ალოდინებენ კვენესითა...
დილით დაქანკულს, სალამოს
გტანჯავენ უარესითა,

მაშ ვის მიმართავ, მკითხველო,
რომ ვერ იშოვნი ვერსითა.

მიკვირს, ეშმაკი რათა სდუმს,
რათ არ მოჩედავს ამ ხალხსა,
რათ არ მოახმარს ღირსეულთ
კურთხეულ დაწულ მათრახსა,
რათ არ მოჰკითხავს მის გამგეს
შეუბრალებელ ახმასსა*)
მათრახით რათ არ უსწორებს
მოშლილი ტვინის ჩახმასსა.

ა. ყარაჩოხალი.

მოხსენება ხონიდან.

V

— ნუ თუ ეგ შენა ხარ, აბო?! გაკვირვებულ-
ლი შემეკითხა ერთი ჩემი ნაცნობი ახალგაზრდა
შავგრემანი ქალი და მომაკეპრდა.

— „რას მისქერი აგრე გაკვირვებითა?“ კით-
ხვითვე ვუპასუხე კითხვაზე და თვალნი ჩემნი გაუ-
ყარე თვალთა მისთა.

— მე კი შენ ახლა მეგონე ხონის საურთი-
ერთო ნდობის საზოგადოების წლიურ კრებაზე.
როგორ მოგივიდა, რომ ასეთი საინტერესო
კრება გამოგიტოვებია? მე ვფიქრობ მისი უეშმაკე-
ულღესობა არ მოგიწონებს ასეთ დაუდევრობას.

— ნუ თუ დღეს არის ეგ კრება?... ეშმაკო
ჩემო!.. როგორ გამომპარვია!.. შეწუხებული ამო-
ვიკენსე და, საჩქაროთ დავემშვიდობე რა ჩემს
მოსაუბრე კოპწია გოგონას, გავსწიე საზოგადოების
სასახლისაკენ. ფრთხილად შევალე კარები და შე-
უმჩნევლათ შევცოცდი.

— გუზუგუ... გუზუგუ... ეკვთა სმენასა ჩემ-
სა შესვლისთანვე. მიმოვიხედე, გადავიხედე. დარ-
ბაისლობით აღსავსე კრებას თიფქლომარგთ დაუს-
ვამს ბახტაძე ანდრო, მის გვერდით იაკობია მდივ-
ნათ ჯლომილი; იქვე არიან მმართველი ბანკის,
დირექტორი მოლარე და ბულალტერიც. კრება
გრძელდება.

თავმჯდომარე წამოდგა, მიმოიხედა.

*) ახმასი თათრული სიტყვაა და აღნიშნავს ისეთ
ღირსებას აღამიანისას, როცა ეს უკანასკნელი ჰკუთხათან
მტრულ განწყობილებასშია.

*) ძერა-დიდია, ერთგვარი საბავშვო თამაშობაა.

— ბატონებო!.. ფრიად საყურადღებო მოხსენება; ცოტა ხნით შეესწავითოთ კრება, მოვისვენოთ ამდენი ხნის მძიმე ბუბისგან და შემდეგ განვახლოთ სხდომა ამა მოხსენების მოსასმენათ...

— არა, არ გვინდა... ახლავ მოვისმინოთ... სულაც ნუ მოვისმენთ... კი გვინდა... არ გვინდა... ისმის ზუზუნის ყოველ მხრიდან.

— მაშ ახლავ მოვისმინოთ, შეუსვენებლათ, ისევ მიმართავს თავმჯდომარე კრებას.

— მოვისმინოთ, მოვისმინოთ!..

წინ დამოდგება ემელიანე, მოხსენება და ბლომათ საბუთების ქაღალდები თანა. აქვს.

— ბატონებო! ჩვენ, ე. ი. სარევიზიო კომისიის წინანდელმა საზოგადო კრებამ დაგვაგალა შეგვემოწმებია ამხანაგობის შენობის * ხარჯები და ჩვენი დასკვნა მოგვეხსენებია. მაშ მოვალე ბრძანდებით მოვისმინოთ. ჩვენ შეუდღეით დავალეზულ საქმეს, მაგრამ... ვაი ასეთ საქმის შედგომას!.. საჭირო ქაღალდებსა და საბუთებს ვეღარ ვეღირსეთ. დიდის ვაი ვაგლახით გამოვარკვით, რომ შენობას მონდომებია 800 ურემი სილა და ქვიშა. არითმეტიკული ანგარიშის საშუალებით, ვინც ეგ უკანასკნელი კი იცის, დარწმუნდება, რომ ამდენი სილა და ქვიშა გააშენებს 7 და შეიძლება 8 სართულიან სახლს, ჩვენ კი მხოლოდ ორ სართულიანი აგვიშენეს. ჩვენი აზრით საჭიროა მოვიწვიოთ სპეციალისტი ინჟინერი და მას შევამოწმებოთ. აქვე უნდა აღვნიშნო, რომ ერთი წევრი სამშენებლო კომისიისა იმავე დროს იყო „ზოდრიად-ჩიკიც“ სილა-ქვიშისა. ბ-ნი ემელიანე მტკიცე კოლოთი განაკრძობდა თავის მოხსენებას და მოყვდა მოსაზრებანი კომისიისა.

როს გაათავა; ატყდა ჩოჩქოლი. პასუხს იძლევა მმართველი ბანკისა.

— აქა მაქვს საბუთები... რა საჭიროა ინჟინერი... თუ გნებავთ მოვიწვიოთ, მხოლოდ ხარჯათ უნდება 363 მანეთი.

— არ გვინდა, არა!.. არა... არა!..

— ბატონებო, სიტყვა მე მეკუთვნის, — გუგუნებს ნიკიფორ ჩხენკელი: ჩვენ ვერ ვავიგებთ, ე. ი. ვერ ვიანგარიშებთ, რომ დეიხარჯა, რა დეიხარჯა; შენობა აშენდა, ჩემგანაც წაიღეს ხე-ტყის მასალა, იქ ხელმოწერილია... ჩვენ არ გვინდა არაფერი მოხსენება, ვენდობით სამშენებლო კომისიას, მან ააშენა, ახლა მადლობა უთხრათ.

— ვუთხრათ, ვუთხრათ, მადლობის ღირსია.

— ბატონი ემელიანე და სარევიზიო კომისიის დანარჩენი წევრები განცვიფრებული დასტკერიან აბობოქრებულ კრებას.

წამოდგა ვილაც მასწავლებელი პირველი რიგში რომ იჯდო სწორეთ. — სუ, სუ!.. გაისმა აქაიქ, — მოუსმინოთ აბა რას იტყვის.

მხედველობა ჩემი მივაპყარ მას. ის დინჯათ იდგა. ტან-კისერ ჩამსხვილებულს ფართო პირის სახე ფილოსოფოსისას უგავდა, ჯერ დარბაისლურის სილინჯით გადახედა კრებას და შემდეგ დაიწყო.

— ბატონებო!.. ექვი არ არის, რომ სამშენებლო კომისიის ბევრი შრომა და ენერჯია დაუხარჯავს. იგი სწორეთ მადლობის ღირსია. მადლობის ღირსია აგრეთვე სარევიზიო კომისიაც; როგორც სჩანს მასაც ბევრი უშრომია. ორივეს მადლობა გამოუცხადოთ...

— ბრავო, ბრავო!.. დიდებულათ სთქვა... ორივეს მადლობა, ორივეს, გაისმა ზალაში.

— ტყულათ კი არ მიუგავს ფილოსოფოსს სახე თქო, გავიფიქრე მეც გულში და მისი ვინაობა ვიკითხე დიდის მოკრძალებითა და ცნობის მოყვარეობით.

— სირცხვილი თქენი, ვილაცა ხართ, — ნაწყენი მიპასუხა ვისაც შევეკითხე: ნუ თუ მაგას არ იცნობთ?.. მამულიშვილთა თვალი და იმედი გახლავთ — ვარლამი არის, გვართ ძიძიგურა. ნასწავლ კაცს ჰგავხართ და მაგას არ იცნობთ? პუბლიცისტია და თან პოეტიც, „ნიშადლურშიაც“ თანამშრომლობდა. საზოგადო მოღვაწე არის. ძალიან უყვარს დიდკაცებთან, განსაკუთრებით უფროსებთან ფოფნა, მხოლოდ მათთან შესვლა ეხერხება ცერებზე და ფეხ-აკრეფით...

— მოიცათ, მოიცათ, — შეგაჩერე ჩემი მოსაუბრე: ეგ ის ძიძიგური ხომ არ არის, რომელზედაც ამას წინეთ „სამშობლოში“ სწერდა ვილაც ხონელი მასწავლებელი?

— სწორეთ, სწორეთ ის გახლავს... მერე რა კარგად უპასუხა?! მართალია ავიღე ხუთი პროცენტი დაბმულთათვის დასარიგებლათ სასურსათო თანხიდან გამოტანილ ფულიდან, მაგრამ აღებული ფული სრულიათ დამშეულთა საქმეზე დაიხარჯაო; ზოგი მწერალს მივეცი სახარჯოთ, ზოგი მამასახლისს, ზოგი ჩაფარს, ზოგი კიდევ ქუ-

თათურ და ხონელ მეეტლეებსო; ბოლოს რაღაც
 ორი გროში გადარჩა და ის მე მომინდა სასტუმ-
 როსა და სხვა ხარჯებში, და ნუ თუ ეგ „არამათ“
 ჩამეთვლებოა. სწორეთ მშვენიერათ უპასუხა, მხო-
 ლოთ ცოტა შეცდომა მოუვიდა შეერთება-გამოკ-
 ლებაში, მაგრამ ეგ არაფერია, ცოდვათ ვერ ჩაუთ-
 ვლით. ამის გარდა მათხოჯში მაგი პირველი კა-
 ცია. მაგი ხხვათა შორის, მათხოჯის მომხმარებელ-
 თა ამხანაგობის თავმჯდომარეა მართალია მათხოჯ-
 ში მაგი იშვიათათ არის, მაგრამ ამხანაგობას ჯერ
 ცაგერიდან თავმჯდომარეობდა, ახლა კი ხონიდან
 თავმჯდომარეობს.

— სწორეთ რომ იშვიათი კაცი ბრძანებულა,
 დავემოწმე მეც.

ამ დროს გაისმა თავმჯდომარის ხმა:

— ბატონებო! კრება დასრულებულია, კრე-
 ბას ვხურავ. მობრძანდით და აღბეჭდეთ თქვენ
 თქვენი სახელი და გვარები ოქმების წიგნში.

— მადლობა ღმერთს!.. გაისმა აქა-იქ.

— მადლობა ეშმაკს, რომ გადავრჩი ამ კრე-
 ბაზე ყოფნას, დაუმატე მეც და გამოვსწი.

თქვენი უეშმაკებულესობის მოადგილე ხონში
 აბი.

სახალხო სახლი.

ოთხშაბათს, 1 ივნისს 1916 წ.

ქართველ მსახიობთა მიერ წარმოდგენილი იქ-
 ნება პირველად ქართულ სცენაზე სახელ განთქმუ-
 ლი პიესა ბერნშტეინისა.

უნიის სისხლი

აგნესას როლს შეასრულებს ქ-ნი ნ. დავი-
 თაშვილი. ტიბოს — ბ-ნი ი. ზარდალიშვილი.

ბილეთები ამ თავითვე იყიდება თეატრის კა-
 საში.

დასაწყისი 8 ნახ. საათზე.

რეჟისორი კ. ანდრონიკაშვილი.

უმორჩილესად გთხოვთ!

ვეელას, ვისაც კი რაიმე კავშირი აქვს რომელიმე საზოგადო დაწესებულებასთან

და უყოვნებლივ გვასწავლონ დრო არჩევნებისა,

რათა არ დაგვიკვირანდეს მოსვლა ეუთის დასადგმელათ და კასაშავებლათ.

პატივისცემით { სამსონ დადიანი.
 თედორე ლლონტი.

გამოთხოვება

(თბილისის ღებო)

ის მიდის,
ხელქვეითები
ცხარე ცრემლს ჰღვრიან, ჰგოდებენ,
დაბრუნდეს იგი
წამსვლელი
მეუფეს მოუწოდებენ,
— მამაო ჩვენო,
შენ გვედროთ
მწუხარე ცრემლთა დენითო,
ნუ მოგვაშორებ
მფარველსა
ობლათ ნუ შევიქენითო,
მოხედე ჩვენსა
გასაკირს,
ჩვენსა მუდარას თხოვნასო,

თუ ეს ბატონი
დავკარგეთ
ახლის ვერ შევძლებთ პონასო.
უფალს არ ესმის
ღალადი,
გამგე კი სტირის ყოფილი
მიდის და თვალი
აქ რჩება
სად მრავლად რჩება ძმობილი.
ჰკვივან
ორთქლმავალები
გლოვის ზარს რეკენ გრემლები
ის მიდის.
ობლათ დარჩენილთ
მდულარე დასლით ცრემლები.

—..